

V. Przemysł

5. Budownictwo

Czym jest budownictwo?

- 🌐 **Budownictwo** – dział gospodarki narodowej zajmujący się wznoszeniem, remontowaniem, konserwacją oraz rozbiórką obiektów budowlanych.
- 🌐 Jest najstarszym, wraz z rolnictwem, rodzajem działalności człowieka, odgrywającym dużą rolę w gospodarce każdego nowoczesnego państwa.
- 🌐 W takim kraju nie jest przecież możliwe życie społeczeństwa bez domów, budynków użyteczności publicznej, dróg, linii kolejowych lub mostów.

Budownictwo

🌐 **Budownictwo** najczęściej zaliczamy do **sektora usług**.

🌐 Niemniej jednak zakres działalności podejmowanej w ramach tego działu powoduje, że jest ono bardzo **bliskie przemysłowi** i to właśnie z nim często bywa łączone w różnych klasyfikacjach.

Podział budownictwa ze względu na umiejscowienie obiektów

🌐 Budownictwo najczęściej dzielimy **ze względu na umiejscowienie obiektów** tworzących je wyróżniając:

- 🌐 **budownictwo lądowe** – należą do niego m.in.: budynki, drogi, linie kolejowe, linie energetyczne, maszty antenowe, lotniska, mosty, tunele, a nawet pomniki, cmentarze i przydrożne kapliczki;
- 🌐 **budownictwo wodne** – przyczynia się do powstania obiektów tj.: jazy, ujęcia wody, śluzy, kanały, sztuczne zbiorniki wodne oraz niektóre obiekty znajdujące się w portach, np. baseny portowe czy falochrony.

Jednym z najstarszych obiektów mieszkalnych jest Knap of Howar. Według szacunków naukowców kamienne zabudowania na szkockiej wyspie Papa Westrey (Orkady) powstały ok. 3700 r. p.n.e.

Falkirk Wheel w Szkocji jest przykładem oryginalnej budowli wodnej. Jest to specyficzna winda obrotowa, pełniąca dodatkowo funkcję śluzy. Umożliwia ona łodziom i statkom pokonanie 24-metrowej różnicy wysokości między kanałami.

Czynniki rozwoju budownictwa

- 🌐 **Rozwój budownictwa**, tak jak wszystkich innych działów gospodarki, zależy od różnych czynników, spośród których największą rolę odgrywają:
  - 🌐 **poziom i dynamika rozwoju gospodarczego** – wywiera wpływ na wielkość popytu na usługi budowlane,
  - 🌐 **stopa bezrobocia i poziom wynagrodzeń ludności** – zwiększają popyt na budownictwo mieszkaniowe oraz inne różne usługi budowlane (np. na remonty domów),
  - 🌐 **czynniki demograficzne**, tj. **odsetek osób młodych, poziom dzietności**, a także **mobilność ludzi** – im są one wyższe, tym większe jest zapotrzebowanie na budownictwo mieszkaniowe,
  - 🌐 **atrakcyjność danego regionu lub miasta** jako miejsca zamieszkania, prowadzenia inwestycji czy rozwoju turystyki,
  - 🌐 **ceny mieszkań i gruntów**,
  - 🌐 **możliwość pozyskania środków finansowych z zewnętrznych źródeł** (np. ze środków Unii Europejskiej) na budowę dróg, linii kolejowych lub rewitalizację miast,
  - 🌐 **prawne uwarunkowania działalności budowlanej**,
  - 🌐 **polityka państwa**, w tym przede wszystkim wdrażane **programy aktywizacji budownictwa**, szczególnie mieszkaniowego (np. **specjalne programy budowy mieszkań komunalnych** lub **ulgi podatkowe dla osób młodych**).

Rola budownictwa w gospodarce

🌐 Budownictwo pełni ważne **funkcje społeczno-gospodarcze**:

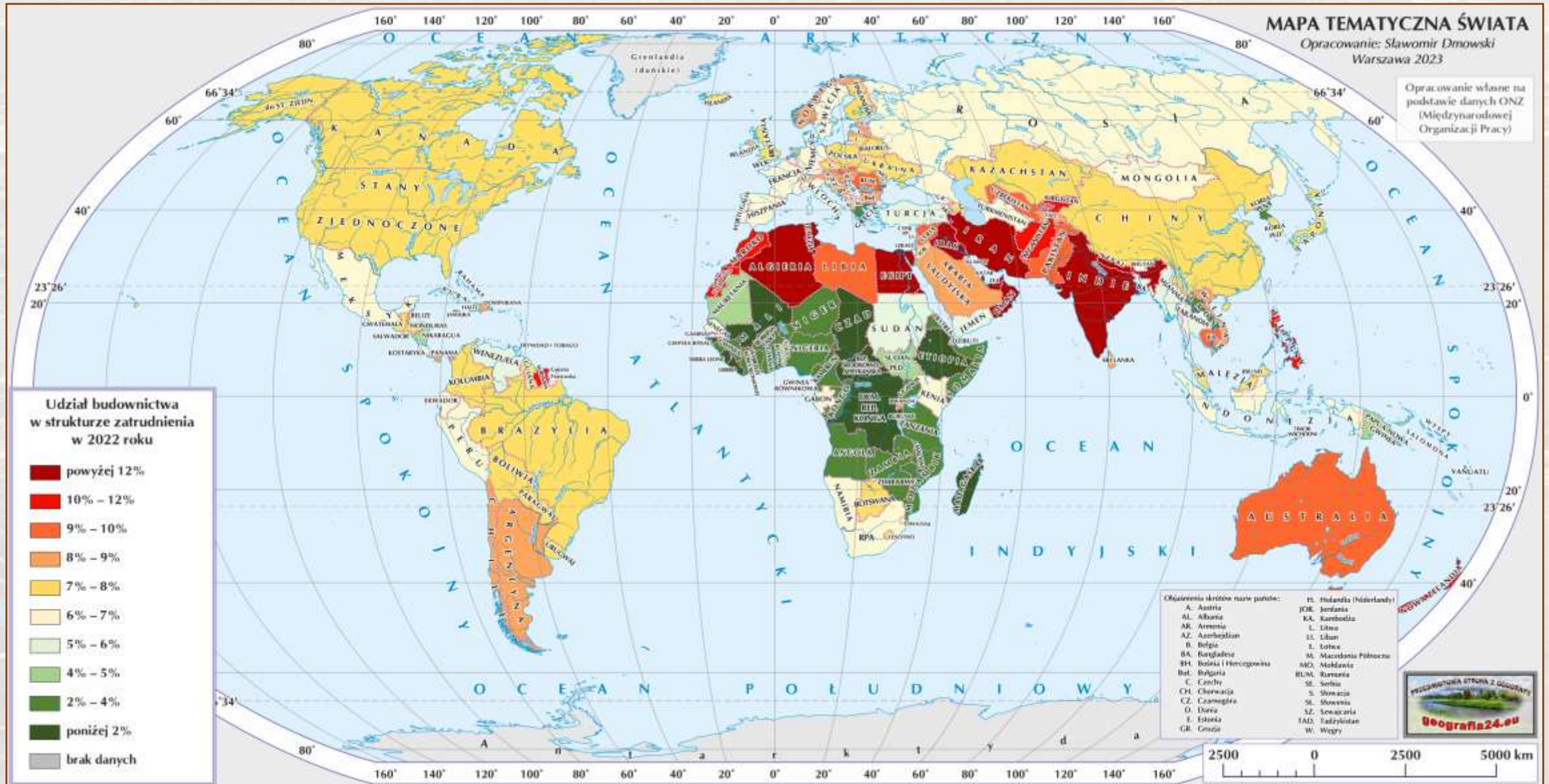
- 🌐 umożliwia funkcjonowanie większości działów rolnictwa, przemysłu i usług;
- 🌐 warunkuje jakość życia, ponieważ posiadanie miejsca do zamieszkania należy bowiem do podstawowych potrzeb każdego człowieka;
- 🌐 od jego udziału w strukturze zatrudnienia zależy poziom rozwoju gospodarczego:
  - 🌐 w państwach wysoko rozwiniętych wynosi on zwykle od 5% do 10%,
  - 🌐 w krajach słabo rozwiniętych często nie przekracza 3%.

Chiny często nazywa się największym placem budowy na świecie. Jest to spowodowane nieustannym rozbudowywaniem sieci dróg, linii kolejowych i kanałów śródkowych oraz wznoszeniem ogromnej liczby budynków. Czasem jak np. podczas epidemii koronawirusa sytuacja zmusza władze do takich działań – w Wuhan w ciągu kilkunastu dni wybudowano dwa wielkie szpitale.

Udział budownictwa w strukturze zatrudnienia w wybranych państwach

🌐 Na całym świecie, zgodnie z oficjalnymi statystykami ONZ (wg Międzynarodowej Organizacji Pracy) w 2022 roku w budownictwie było zatrudnionych około 8,0% ogółu wszystkich pracujących.

Chińskie plany na swoją przyszłość

- ☉ Na terenie Chin znaleźć można setki miast wyposażonych niemal we wszystko – są wysokie apartamentowce i biurowce, jest kanalizacja, zobaczyć można nawet dzieła sztuki.
- ☉ Czego można wymagać więcej w nowoczesnym świecie?
  - ☉ Jest tu wszystko, oprócz jednej, bardzo ważnej rzeczy: ludzi.
  - ☉ Te niezwykle tajemnicze – i obecnie jeszcze słabo zasiedlone miasta są częścią planu Chin polegającego na przeniesieniu nawet 300 milionów obywateli z regionów wiejskich do miast i dalszego rozwoju państwa.
  - ☉ I tak dystrykt Ordos-Kangbashi są już przygotowane i gotowe do zamieszkania.

Budownictwo na Bliskim Wschodzie

- 🌐 Od kilkunastu lat bardzo wysokim udziałem budownictwa w strukturze zatrudnienia odznaczają się państwa naftowe z Zatoki Perskiej, w szczególności Zjednoczone Emiraty Arabskie, Katar, Kuwejt i Bahrajn.
- 🌐 Wynika to z realizowania dużych inwestycji związanych m.in. z rozbudową infrastruktury miejskiej, przemysłowej i turystycznej.

W Katarze udział budownictwa w zatrudnieniu od kilkunastu lat przekracza 35%. Jest to spowodowane realizacją wielkich inwestycji, takich jak na przykład budowa stadionów na mistrzostwa świata w piłce nożnej w 2022 r.

Styl budownictwa a krajobraz

- 🌐 Wygląd budynków i pozostałych wytworów budownictwa w znacznym stopniu warunkuje wygląd krajobrazu.
- 🌐 Przeważającą część spośród tworzonych dziś obiektów budowlanych stanowi własność prywatną.
- 🌐 Obiekty takie są lokalizowane w przestrzeni publicznej, której krajobraz ma indywidualny charakter, kształtowany często przez setki lat.
- 🌐 Dlatego właśnie wszelkie budynki i budowle, poza tym, że powinny spełniać oczekiwania inwestorów, muszą być także odpowiednio wkomponowane w otoczenie, tak aby nie budzić sprzeciwu innych osób i nie “szpeci” krajobrazu lokalnego.

Spójność architektoniczna

- ☉ Dbłość o spójność architektoniczną obiektów budowlanych z otoczeniem wyrażają szczegółowe i zróżnicowane w wielu państwach (w ich obrębie także w poszczególnych miastach) wytyczne dotyczące wyglądu budynków.
- ☉ Przepisy obowiązujące w naszym kraju wynikają z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego uchwalanego przez radę gminy lub radę miasta.
- ☉ Mają one przede wszystkim zapobiegać wznoszeniu obiektów, które nie pasują do krajobrazu, utrudniają komunikację albo obniżają komfort życia mieszkańców.

Jak czasem niestety jest naprawdę?

- ☉ Wszelkiego rodzaju obiekty budowlane, m.in. sklepy, wieżowce, kamienice, domy jednorodzinne, luksusowe hotele czy inne obiekty turystyczne powstają we wszystkich krajach świata.
- ☉ Ze względów estetycznych powinny one być właściwie wkomponowane w miejski krajobraz.
- ☉ Niestety rzeczywistość nie jest taka piękna i w wielu wypadkach budownictwo nie uwzględnia walorów krajobrazowych, związanych m.in. z historią danego miejsca.

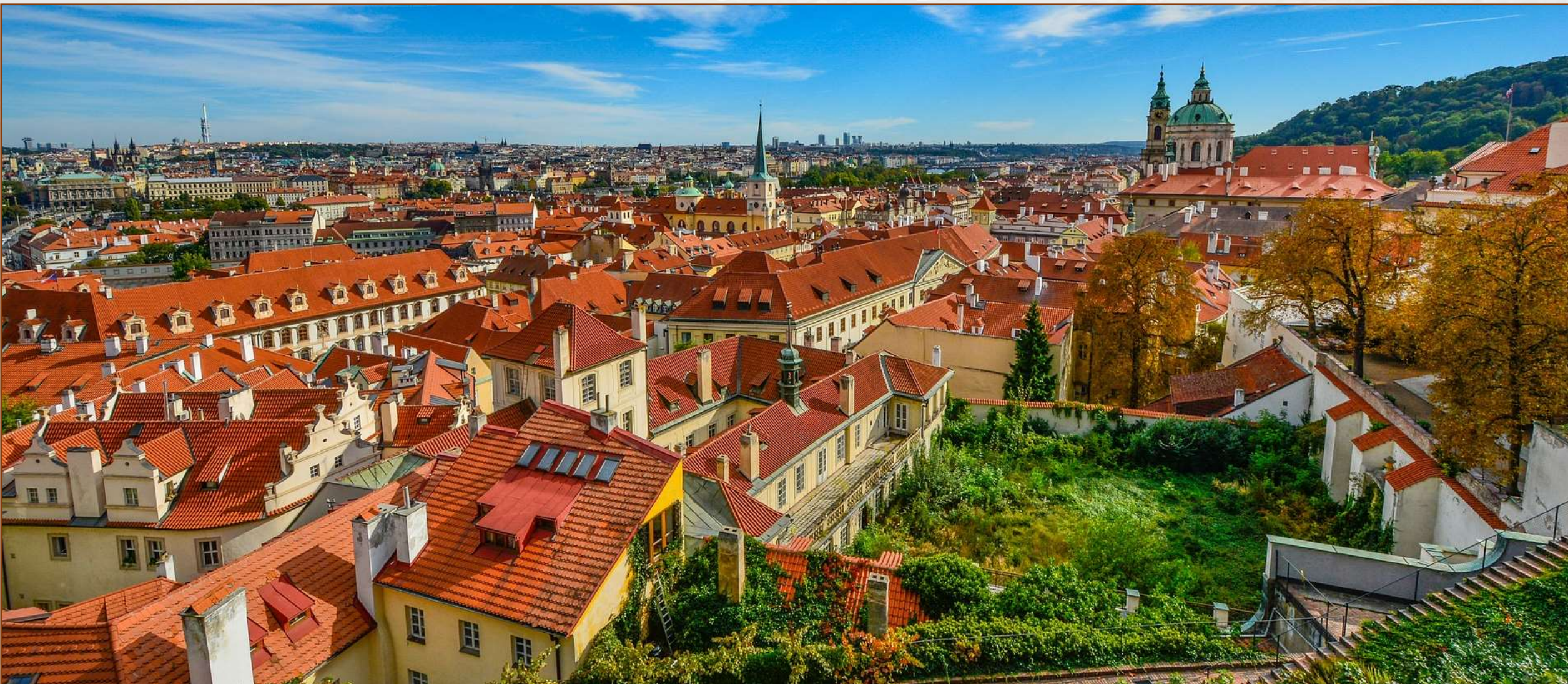
Oblicza budownictwa

- 🌐 W znacznej części polskich miast, szczególnie tych dużych, np. w Warszawie, istnieją wielkie osiedla wykonane w technologii wielkopłytywowej, w której wykorzystywano ogromne betonowe prefabrykaty ścian i stropów.
- 🌐 Ta metoda budowy była szybka i tania oraz złudnie sprawiedliwa (wszystkie mieszkania często były w środku identyczne) ale często w żadnym razie nie uwzględniała lokalnych walorów krajobrazowych.

Oblicza budownictwa

- 🌐 W niektórych miastach, lokalne władze w celu zachowania walorów krajobrazowych, wprowadziły bardzo szczegółowe wytyczne dotyczące zarówno budowy, jak i odnawiania budynków.
- 🌐 Dla przykładu w Pradze takie dokładne wytyczne regulują także kolor i kształt dachówek.

KONIEC

Materiały pomocnicze do nauki
Opracowane w celach edukacyjnych (niekomercyjnych)

Opracowanie i redakcja: *Sławomir Dmowski*
Kontakt: *kontakt@geografia24.eu*

WSZELKIE PRAWA ZASTRZEŻONE
- KOPIOWANIE ZABRONIONE -